

CHRÁMY A OLTÁŘE

Bohům byly zasvěceny chrámy, které byly chápány jako obydlí příslušného boha.

Podobu chrámu převzali Římané od Řeků a ti zase od Etrusků.

- z Chrámy obvykle zůstávaly zavřené. Otevíraly se jen ve svátečních dnech bohů, kterým byly chrámy zasvěceny, nebo při zvláštních příležitostech. O jejich udržování se starali kněží.

Římský „pohanský“ oltář
Oltáře stávaly v chrámu i před ním.

Římský Pantheon
Chrám zasvěcený všem římským bohům.

Na oltáře před chrámy byly přinášeny oběti, aby byli bohové lidem nakloněni. Často se obětovala zvířata.

- z K hojně provozovaným obřadům patřilo v antice věštění. Mezi věstkyněmi proslula Sibylla z města Kymé nedaleko Neapole. Knihy jejich prorockví byly pečlivě opatrovány. Na konci 4. století n. l. je však dal západorímský vojevůdce Stilicho spálit.

KŘESŤANSTVÍ

V prvním století našeho letopočtu vzniklo v římské provincii Judeji nové náboženství – křesťanství.

- 19 Kdo byl ústřední postavou tohoto náboženství? Jak byl za šíření svých myšlenek potrestán? Jaký byl hlavní rozdíl mezi původním římským náboženstvím a křesťanstvím?

PT Nová víra, která hlásala rovnost všech lidí jako Božích dětí, získala nejprve mnoho přívrženců hlavně mezi chudými. Později začali křesťanství vyznávat i bohatí a vznešení občané.

PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘESŤANŮ
Císař Nero zahájil kruté pronásledování křesťanů, které s přestávkami trvalo až do doby císaře Konstantina. Množství křesťanů bylo odsouzeno k smrti. Ty, jejichž jména se dochovala, uctívá církev jako mučedníky.

- 20 Vysvětlete, proč byli křesťané v Římě pronásledováni.

ZROVNOPRÁVNĚNÍ KŘESŤANSTVÍ
Nakonec římsští panovníci poznali, že křesťanské náboženství dokáže dát i trpícím lidem naději a smysl života v říši plné problémů. A také že víra v jediného Boha posiluje typ státu řízeného jedním vládcem. Křesťanství bylo proto v roce 313 zrovnoprávněno s ostatními náboženstvími.

- z Na konci 4. stol. se křesťanství stalo jediným v Římě povoleným náboženstvím. Staré obřady byly zakázány.

Římským vládcem všech bohů byl 1. K nejznámějším bohům patřili např.: 2. Římská mytologie čerpala od 3. V římské provincii Judeji se v 1. století n. l. začalo šířit nové náboženství – 4.

Římané věřili v mnoho bohů. Většinu božstev, mýty o nich i podobu chrámů převzali od Řeků. Uctívali i „domácí“ božstva. Bohům byly zasvěceny chrámy a oltáře. Nové náboženství – křesťanství – vyznávalo víru v jediného Boha a hlásalo rovnost mezi lidmi.

Zatčení Ježíše Krista

Mnohé myšlenky a tradice starověkého Říma ovlivňovaly dějiny i po rozpadu římské říše a ovlivňují nás dodnes. Vliv Římanů je nejvíc patrný ve státní správě, umění, právu, písmu a slovní zásobě. Důležité také je, že na území římské říše se křesťanství stalo jedním z velkých světových náboženství.

STÁTNÍ SPRÁVA

Trestné činy projednával u římských soudů soudce a porota. Soudy byly nezávislé na vládní moci. Tento vzor funguje i v současných státech. Z římského práva vycházejí zákoníky dnešních států, využívá jej i Evropská unie. Poslání tribuna lidu se podobá funkci dnešního ombudsmana.

- 17 Víte, jaká je hlavní úloha ombudsmana? Pokud ne, vyhledejte informaci na internetu.

Z latiny užíváme v politickém životě dneška výrazy jako kandidát, právo veta či senát, koalice, opozice. Z latiny pochází i slovo advokát.

- 21 Řekněte české synonymum slova advokát. Významy slov kandidát, koalice a opozice vyhledejte ve Slovníku cizích slov a zapište si je.

SOUČASNÉ JAZYKY

Latina je dnes mrtvým jazykem, to znamená, že latinsky nemluví žádný národ. Dala však v minulosti základ románským jazykům, které vytvořily národy na území bývalé římské říše. Mezi románské jazyky patří: italština, francouzština, španělština, portugalština a rumunština.

- 10x Ukažte si na mapě území států, kde se mluví románskými jazyky. Porovnejte je s územím římské říše.

- z Řada latinských slov pronikla nejen do románských, ale i do mnoha dalších světových jazyků. V angličtině má dokonce víc než polovina slov svůj původ v latině. Např. anglické slovo computer [kəm'pi:tu:tə] (počítač) je odvozeno z latinského computo [komputo] – počítám. Slovo mobil pochází z latinského mobilis – pohyblivý.

Během dalších století po zániku římské říše zůstala latina zachována jako jazyk vzdělců. Dorožumívali se jí hlavně vědci z univerzit, užívali ho také kněží a mniši. V důsledku toho jsou odborné názvy jednotlivých vědních oborů do dnešní doby uváděny mezi odborníky v latině.

- z Např. přírodovědci užívají latinu k pojmenování živočišných a rostlinných druhů. Latinské termíny užívají také lékaři (např. appendix – slepé střevo) a matematici – např. výrazy plus a minus.

PÍSMO A ČÍSLICE

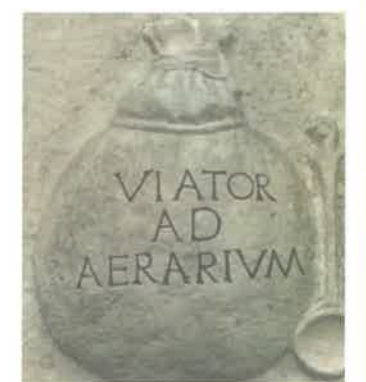
Čeština i většina evropských jazyků převzaly římské písmo – latinku. V české abecedě je 39 tiskacích písmen, z toho 22 je převzato z římské abecedy. Římské číslice byly tvořeny kombinací písmen I, V, X, L, C, D, M.

- z Číslice, které běžně používáme, však pocházejí z Indie a do Evropy byly přineseny Arabi (proto arabské číslice).

- 22 Kde jste se setkali s římskými číslicemi? Zapište ty, které znáte.

UMĚNÍ

Po ovládnutí Řecka se začala do Říma dovážet řecká umělecká díla. Bohatí Římané jimi zdobili své domy, náměstí i chrámy. Řecké a římské stavby, sochy a malby se staly vzorem nejen pro římské umělce, ale také pro umělce ve středověku a novověku. Dodnes také lidé čtou díla velkých římských spisovatelů a užívají jejich výroky – např. výrok „Odvážnému štěstí přeje“ vyslovil státník, řečník a filozof Cicero.

Nápis psaný latinským písmem
Nápis oznamuje, že měsíc putuje do státní pokladny.